

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobkyně: **T. R.**, zastoupené JUDr. Karlem Sochořem, advokátem, se sídlem Na Hradbách 2632/18, Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 4. 2004, č. X, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 9. 2008, č. j. 19 Cad 176/2007 – 30 a č. j. 19 Cad 176/2007 – 32,

takto:

- I. Věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod spisovými značkami 6 Ads 128/2009 a 6 Ads 148/2009 **se spojují** ke společnému projednání a nadále budou vedeny pod sp. zn. 6 Ads 128/2009.
- II. Kasační stížnost **se odmítá**.
- III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci, advokátu JUDr. Karlu Sochorovi, **se** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

U Krajského soudu v Ostravě je projednáváno podání žalobkyně ze dne 27. 4. 2007 označené jako „Žaloba na obnovu řízení a pro zmatečnost“. Usnesením ze dne 26. 9. 2008, č. j. 19 Cad 176/2007 - 30, zprostil soud ustanoveného advokáta Mgr. Erbana povinnosti zastupovat žalobkyni v této věci. Usnesením z téhož dne č. j. 19 Cad 176/2007 - 32 soud vyzval žalobkyni, aby své podání ze dne 27. 4. 2007 opravila a doplnila o označení žalobce a žalovaného, specifikace a rozsah napadení rozhodnutí, důvod obnovy řízení a některé další náležitosti.

Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) napadla obě usnesení jednou kasační stížností ze dne 7. 10. 2008, ve které uvedla, že právním záležitostí nerozumí a že nedokáže sama hájit svá práva. V textu vyjádřila nesouhlas s odůvodněním soudu při zprošťování ustanoveného zástupce povinnosti ji zastupovat. V odůvodnění usnesení je mj. uvedeno, že Mgr. Erban požádal o zrušení svého ustanovení, neboť žalobkyně odmítla poskytnout nezbytnou součinnost. S tím stěžovatelka nesouhlasí. Současně sama nadále vyjadřuje nespokojenost s nedostatečným postupem ustanoveného zástupce. V textu i v závěru svého podání se opětovně dovolává

ustanovení nového zástupce, o které požádala dopisem ze dne 1. 10. 2008. Těmito kroky se chce podle svých slov do budoucna vyvarovat nevědomých pochybení a újmy na svých právech.

Vzhledem k nepřilíš jasnému obsahu kasační stížnosti, i rozsahu napadení vyzval krajský soud stěžovatelku usnesením ze dne 19. 11. 2008 zejména k upřesnění, které z obou usnesení ze dne 26. 9. 2008 vlastně napadá. Tato výzva zůstala ze strany stěžovatelky bez odezvy; proto Nejvyšší správní soud akceptoval - s ohledem na ne zcela jasný rozsah napadení - obě usnesení k přezkoumání. Usnesením ze dne 28. 1. 2009 ustanovil krajský soud stěžovatelce na její žádost zástupce.

Kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, jímž se účastník řízení, z něhož takové rozhodnutí vzešlo (stěžovatel) domáhá zrušení soudního rozhodnutí. Kasační stížnost v daném případě skutečně podala účastnice řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s. ř. s.“) a byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost proti usnesení 19 Cad 176/2007 - 30 byla u Nejvyššího správního soudu vedena pod sp. zn. 6 Ads 148/2009 a kasační stížnost proti usnesení 19 Cad 176/2007 - 32 pod sp. zn. 6 Ads 128/2009. Vzhledem k tomu, že obě napadená usnesení spolu skutkově souvisejí (jak je zřejmé z výše uvedeného popisu obou usnesení), spojil předseda senátu obě věci ke společnému projednání.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval přípustností kasační stížnosti: kasační stížnost je přípustná proti každému rozhodnutí, není-li v zákoně stanoveno jinak (§ 102 s. ř. s.). Ustanovení § 104 s. ř. s. upravuje důvody nepřipustnosti kasační stížnosti. Podle § 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s. není kasační stížnost přípustná proti rozhodnutí, jímž se pouze upravuje vedení řízení. Pokud jde o rozhodnutí, jímž je účastník řízení soudem vyzván k doplnění svého podání, jeho účelem je umožnit účastníku řízení opravit nebo odstranit vady podání, a tím odstranit nedostatek podmínek řízení. Takovéto rozhodnutí je rozhodnutím, jímž se pouze upravuje vedení řízení. V případě rozhodnutí, jimiž se pouze upravuje vedení řízení, jde v zásadě o usnesení vydávaná v průběhu řízení, u kterých odněti možnosti brojit proti nim kasační stížností stěžovatele v jeho právech nikterak nezkracuje. Pokud účastník řízení na výzvu soudu vady podání neodstraní a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud podání usnesením odmítne (§ 46 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.); teprve proti takovému usnesení bude kasační stížnost (za splnění dalších zákonných podmínek) přípustná. Pokud účastník řízení na výzvu soudu vady podání odstraní, soud (za splnění dalších zákonných podmínek) podání meritorně projedná; rovněž v tomto případě bude teprve proti rozsudku, tj. konečnému rozhodnutí ve věci, kasační stížnost (za splnění dalších zákonných podmínek) přípustná. Rovněž i komentář k soudnímu řádu správnímu k § 104 odst. 3 uvádí: „Pod písm. b) jsou shrnuta rozhodnutí k vedení řízení, tj. procesní rozhodnutí vydaná v průběhu řízení, např. výzva k zaplacení soudního poplatku, výzva k odstranění vad, rozhodnutí dle § 39, § 50 o odročení jednání, dle § 52 o nepřipuštění důkazu“ (Brothánková, J., Žiškova, M., Soudní řád správní s vysvětlivkami a judikaturou, 2. vydání, Linde, 2006, s. 198). Usnesením č. j. 19 Cad 176/2007 - 32, kterým byla žalobkyně vyzvána, aby své podání ze dne 27. 4. 2007 opravila a doplnila, krajský soud pouze upravil vedení řízení, kasační stížnost je proto ve vztahu k tomuto usnesení napadeného rozhodnutí nepřipustná (§ 104 odst. 3 písm. b/ s. ř. s.). Nejvyšší správní soud ji z uvedeného důvodu odmítl (§ 46 odst. 1 písm. d/ ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Nyní k usnesení č. j. 19 Cad 176/2007 - 30, kterým soud zprostil ustanoveného advokáta povinnosti zastupovat stěžovatelku: Podle ustanovení § 104 odst. 2 s. ř. s. není přípustná kasační stížnost, která směřuje jen proti důvodům rozhodnutí soudu. Podle čtvrtého odstavce téhož ustanovení není kasační stížnost také přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou

uvedeny v § 103 s. ř. s. V projednávané věci je z textace kasační stížnosti zřejmé, že stěžovatelka nesouhlasí s tou částí odůvodnění soudu, kde krajský soud uvádí, že Mgr. Erban požádal o zrušení svého ustanovení, neboť žalobkyně odmítla poskytnou nezbytnou součinnost. Nutno poznamenat, že krajský soud toto tvrzení v odůvodnění svého rozhodnutí nijak nezhodnotil (pouze je ocitoval ze žádosti ustanoveného advokáta), ani je nepostavil jako rozhodné pro věc, a to s ohledem na skutečnost, že souběžně také žalobkyně požádala vlastní žádostí o zproštění ustanoveného zástupce s odůvodněním, že tento nehájí náležitě její zájmy. Za těchto okolností (shodný požadavek obou stran) krajský soud bez dalšího ustanoveného zástupce jeho povinnosti zprostil. Z kasační stížnosti je zřejmý nesouhlas stěžovatelky s tvrzením o neposkytnuté součinnosti - současně však stěžovatelka nadále sama vyjadřuje nespokojenost s postupem tohoto ustanoveného zástupce. Z obsahu kasační stížnosti je tedy zřejmé, že stěžovatelka na vlastním zproštění Mgr. Erbana (výroková část rozhodnutí) trvá, a souhlasí s ním, pouze nesouhlasí s formulací o neposkytnuté součinnosti v odůvodnění rozhodnutí. Kasační stížnost tedy směřuje jen proti důvodům rozhodnutí, aniž by současně napadala jeho výrok. Ze spisového materiálu je dále zřejmé, že krajský soud usnesením ze dne 28. 1. 2009 ustanovil stěžovatelce k její žádosti ze dne 1. 10. 2008 nového zástupce. Podle ustanovení § 104 odst. 2 s. ř. s. kasační stížnost, která směřuje jen proti důvodům rozhodnutí soudu, je nepřipustná. Podaná kasační stížnost se současně opírá jen o jiné důvody než předpokládá zákon v § 103, což vyvolává podle ust. § 104 odst. 4 rovněž její nepřipustnost. Za uvedených okolností Nejvyšší správní soud kasační stížnost pro nepřipustnost odmítl (§ 46 odst. 1 písm. d/, § 104 odst. 2 a 4 a § 120 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud se při posuzování věci zabýval ještě jednou procesní otázkou: kasační stížnost podala stěžovatelka dne 14. 10. 2008 a požádala v ní o ustanovení zástupce i pro řízení o této (nyní projednávané) kasační stížnosti. Krajský soud usnesením ze dne 19. 11. 2008 vyzval stěžovatelku k doplnění této kasační stížnosti a odstranění vad do měsíce od doručení výzvy. Lhůta pro toto doplnění uplynula dne 28. 12. 2008. Teprve dne 28. 1. 2009 krajský soud ustanovil stěžovatelce zástupce. Ustanovený zástupce dne 18. 2. 2009 nahlížel do spisu, avšak doplnění podání nedošlo (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2005, č. j. 3 Azs 417/2004 - 70: Smyslem povinného zastoupení advokátem v řízení o kasační stížnosti je zajištění odborné právní pomoci účastníkům řízení, a tím i ochrany jejich práv. Z tohoto důvodu je přípustné, aby soudem ustanovený advokát doplnil kasační stížnost i po uplynutí lhůty pro její podání, třebaže nebyl k jejímu doplnění soudem vyzván; opačný výklad by činil jeho účast v řízení nadbytečnou.). Tento postup však zjevně není zcela správný. Nejvyšší správní soud zvažoval, zda nevrátit spis krajskému soudu k doplnění kasační stížnosti ustanoveným zástupcem v nově stanovené lhůtě. Dospěl však k závěru, že tak neučiní, a to z následujících důvodů: Za rozhodné považuje Nejvyšší správní soud, že z kasační stížnosti je zřejmá a seznatelná vůle stěžovatelky, kterou souhlasí s výrokem napadeného druhého usnesení, tj. se zproštěním zastupování (zastupování bylo ostatně zrušeno i k její žádosti - k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2009, č. j. 8 As 51/2009 - 124). Na této skutečnosti - klíčové pro rozhodnutí (§ 104 odst. 2 s. ř. s.) - by ani ustanovení zástupce nemohlo nic změnit. Základní vůle jeho klientky je v tomto směru jasná a nepochybná a usnesení by muselo být za těchto okolností vždy odmítnuto, neboť stěžovatelčina vůle nesměruje proti výroku rozhodnutí. (První usnesení - výzva k odstranění vad podání, je nepřipustné apriori, ze své vlastní podstaty - zde doplňování kasační stížnosti nemohlo jakkoli změnit posouzení věci - rozhodný je typ přezkoumávaného rozhodnutí.) Za těchto okolností by vrácení věci k doplnění kasační stížnosti ustanoveným zástupcem bylo nemístným formalismem, neboť by z podstaty věci nemohlo být rozhodnuto jinak.

Za situace, kdy stěžovatelce byl ustanoven nový zástupce, a kdy současně sama nadále vyjadřuje souhlasnou vůli s postupem krajského soudu a trvá na zproštění ustanovení předchozího zástupce, nemohla být stěžovatelka navíc reálně dotčena na svých právech.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto v souladu s ustanovením § 60 odst. 3 a § 120 s. ř. s., podle kterých nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Ustanovený zástupce stěžovatelky k výzvě soudu náklady nedoložil, ani z obsahu spisu nevyplývá žádný úkon právní služby, za který by ustanovenému zástupci náležela odměna dle advokátního tarifu. Nejvyšší správní soud tedy ustanovenému zástupci odměnu nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. září 2009

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu